

ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ ΜΕ ΤΙΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ; (Ιούλιος 2007)

Συγγραφέας: ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Βρισκόμαστε στο μέσον μιας ξηροθερμικής περιόδου -από τις χειρότερες των τελευταίων χρόνων, αλλά αναμενόμενη για τους γνωρίζοντες- και οι καταστροφές που υφίσταται το φυσικό περιβάλλον της χώρας είναι τεράστιες. Κι όλοι αναρωτιόμαστε, τι πρέπει να κάνουμε άμεσα, για να μην οδηγηθούμε στην ολοκληρωτική καταστροφή;

Ο Πρόεδρος του ΣΥΝ, σε μια προσπάθεια ουσιαστικής προσέγγισης αυτού του προβληματισμού, ζήτησε να γίνει συνάντηση εργασίας όλων των πολιτικών αρχηγών. Ο Πρωθυπουργός απάντησε αλαζονικά, μέσω της κυβερνητικής επιτροπής, με την ενίσχυση του ίδιου τρόπου αντιμετώπισης των δασικών πυρκαγιών, αδιαφορώντας όχι μόνο για τις αντοχές του, αλλά και για την κοινωνική αποδοχή που θα είχε μια τέτοια συνάντηση.

Όμως, η επόμενη ημέρα, δυστυχώς, έφερε την καταστροφή της βόρειας Πελοποννήσου, τις αλληπάλληλες πυρκαγιές σε δασικά συμπλέγματα που μέχρι χθες ήταν άτρωτα από τις πυρκαγιές, τις διαμαρτυρίες των πολιτών για μη αποτελεσματική παρέμβαση των δυνάμεων καταστολής και πάνω απ' όλα ανθρωποθυσίες.

Μπροστά σ' αυτή την κατάσταση η Ν.Δ. και το ΠΑΣΟΚ -που δεν πρέπει να ξεχνά την εγκληματική του ευθύνη για το διαχωρισμό της πρόληψης από την καταστολή- επανήλθαν στο γνωστό δικομματικό παιχνίδι και μάλιστα με τρόπο που αποτελεί προσβολή, κυρίως γι' αυτούς που με αυτοθυσία δίνουν τις μάχες της δασοπυρόσβεσης: «Εμείς είμαστε καλύτεροι από σας, γιατί κάψαμε λιγότερα στρέμματα... εσείς, όμως, κομματικοποιήσατε το σώμα των δυνάμεων καταστολής...».

Δεν είναι η ώρα της αναζήτησης και κατανομής των ευθυνών... είναι η ώρα της ευθύνης και η ευθύνη απαιτεί ουσιαστική προσέγγιση στο πρόβλημα... γιατί δυστυχώς φτάσαμε στο σημείο να ακούγονται φωνές σαν κι αυτές σε μεσημεριανή ραδιοφωνική

εκπομπή της περασμένης Πέμπτης: «πολίτες να ζητούν από δημοσιογράφο να 'μεσολαβήσει' στη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, ώστε να σταλεί αεροπλάνο να σβήσει τη φωτιά στις αυλές των σπιτιών τους!».

Ας δούμε, όμως, τι συμβαίνει σήμερα με τη διαδικασία της καταστολής των δασικών πυρκαγιών. Τα μέσα και οι πιστώσεις που διατίθενται για την καταστολή των δασικών πυρκαγιών είναι δεκάδες φορές περισσότερα από αυτά παλαιότερων περιόδων και, ενώ θα έπρεπε η αντιμετώπιση να είναι πιο αποτελεσματική, δυστυχώς συμβαίνει το αντίθετο. Κι αυτό για τους παρακάτω λόγους:

1. Δεν υπάρχει η αμεσότητα της επαφής των ενεργούντων την καταστολή με τον χώρο στον οποίο ενεργούν και, μη έχοντας εντοπίσει την ακριβή θέση που εκδηλώθηκε η πυρκαγιά, δεν μπορούν να επέμβουν έγκαιρα, πράγμα που είναι το κυρίαρχο στοιχείο για μια αποτελεσματική καταστολή. Και είναι η μόνη περίπτωση που τα εναέρια μέσα μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά.

2. Όλη η διαδικασία της καταστολής επαφίεται σήμερα κυρίως στην εναέρια αντιμετώπιση των πυρκαγιών. Ακόμη και στα ορεινά χωριά, όταν βγαίνει καπνός από το δάσος, όλοι οι κάτοικοι στρέφουν το βλέμμα τους στον ουρανό. Έχουμε φτάσει στο σημείο να ζητούμε τη χρησιμοποίηση των αεροσκαφών σαν μάνικες πυροσβεστικών οχημάτων, κάτι που φαίνεται ότι συνέβη με το χαμό των δύο πιλότων στα Ν. Στύρα της Εύβοιας.

Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι χωρίς την επέμβαση πεζοπόρων τμημάτων μόνο από σύμπτωση (βροχή, άπνοια, αλλαγή κατεύθυνσης ανέμων) μπορεί να σβήσει μια φωτιά που έχει πάρει διαστάσεις. Τα αεροσκάφη το μόνο που μπορούν να κάνουν είναι να μειώσουν πρόσκαιρα τη θερμότητα και σπάνια να τη μηδενίσουν, ενώ καθόλου δεν επηρεάζουν τους άλλους δύο παράγοντες, δηλαδή την καύσιμη ύλη και το οξυγόνο.

3. Τα πυροσβεστικά οχήματα, συνήθως, περιμένουν τη φωτιά σε κάποιους δρόμους και κάποια επίκαιρα σημεία, και αν στο «ραντεβού» του μετώπου της φωτιάς με τα οχήματα οι άνεμοι βοηθούν, έχει καλώς, αν όμως αλλάξει ο τόπος και ο χρόνος του επόμενου «ραντεβού» καίγεται ακόμη ένα δασικό κομμάτι.

Βέβαια, κάτι τέτοιο συνέβαινε και πριν την ανάληψη της ευθύνης

δασοπυρόσβεσης από την Πυροσβεστική Υπηρεσία, αλλά τότε υπήρχαν άλλοι που ενεργούσαν στο μέτωπο της φωτιάς και η πράξη απλώς συνεπικουρούσε.

4. Δεν χρησιμοποιούνται μηχανικά μέσα (εκσκαφείς, φορτωτές κ.λπ.), τα οποία να ενεργούν στα δευτερεύοντα πλευρικά μέτωπα της φωτιάς για την απομάκρυνση της καύσιμης ύλης και της διάνοιξης διαδρομών πρόσβασης των επίγειων μέσων, έτσι ώστε σιγά-σιγά να περιορίζεται το μέτωπο της φωτιάς, και

5. Δεν χρησιμοποιούνται πλέον οι υλοτόμοι, οι οποίοι, με την καθοδήγηση των αρμοδίων, θα δημιουργήσουν ζώνες με μειωμένη καύσιμη ύλη, όπου θα αντιμετωπιστεί η φωτιά.

Και τώρα τι θα κάνουμε;

Η απάντηση στο ερώτημα είναι απλή: το δάσος, που σύμφωνα με το άρθρο 24 του Συντάγματος αποτελεί εθνικό κεφάλαιο, χρειάζεται τη συστράτευση όλων. Το πρόβλημα είναι πώς θα οργανωθεί καλύτερα αυτή η συστράτευση, ώστε όχι μόνο να συμπεριλάβει όλους όσοι εμπλέκονται με τη δασοπροστασία αλλά κυρίως χωρίς ρεβανσισμούς και αποκλειστικότητες.

Η διαχείριση των πυρκαγιών στα περιφερειακά δάση αποτελεί μια ξεχωριστή επιστημονική και κυρίως εμπειρική δραστηριότητα, που για να είναι αποτελεσματική πρέπει να συνοδεύεται από τη μακροχρόνια γνώση όλων των παραμέτρων που έχουν σχέση με μια πυρκαγιά, δηλαδή τη γνώση του εδάφους, του ανάγλυφου, της βλάστησης, των προσβάσεων και του μικροκλίματος της περιοχής που εξελίσσεται το επεισόδιο.

Κι αυτά τα γνωρίζουν καλά οι δασικοί, οι δασεργάτες, οι κτηνοτρόφοι, οι κάτοικοι των ορεινών περιοχών, αλλά και οι δασοπυροσβέστες. Δεν είναι δυνατόν ο δασάρχης, που αποτελεί τον διαχειριστή ενός φυσικού οικοσυστήματος όπως είναι το δάσος, να μην έχει την ευθύνη του συντονισμού μιας πυρκαγιάς ούτε και οι υλοτόμοι, που δουλεύουν και ζουν από το δάσος, να μη συμμετέχουν στη δασοπυρόσβεση.

Η διαχείριση των πυρκαγιών στα περιαστικά δάση είναι μια δραστηριότητα που απαιτεί όχι μόνο την προστασία των αστικών περιοχών αλλά και τη γνώση όλων των ιδιαιτεροτήτων του χώρου, από τις αυθαίρετες κατασκευές μέχρι τις απόπειρες αλλαγής χρήσης των καιόμενων εκτάσεων. Κι αυτά τα γνωρίζουν καλύτερα και μπορούν να αντιμετωπίσουν από κοινού η Πυροσβεστική Υπηρεσία και η Τοπική Αυτοδιοίκηση, συνεπικουρούμενοι από τη Δασική Υπηρεσία. Ιδιαίτερα δε η Τοπική Αυτοδιοίκηση πρέπει άμεσα, στα όρια της κτηματικής της περιφέρειας, να δημιουργήσει και να στελεχώσει ένα δίκτυο παρατηρητηρίων-πυροφυλακίων που θα εντοπίζει άμεσα όποια πυρκαγιά και την ακριβή της θέση για να καταστεί έγκαιρη η παρέμβαση καταστολής.

Τα παραπάνω μπορούν να γίνουν σε μία ημέρα. Την οριστική όμως λύση του προβλήματος μπορεί να δώσει μόνο η ίδρυση του ενιαίου φορέα δασοπροστασίας. Όμως, για να είναι αποτελεσματική μια τέτοια προσέγγιση πρέπει να συνοδευτεί και με μια σκληρή αντιμετώπιση όλων αυτών που με τη στάση τους ευνοούν την εκδήλωση και εξάπλωση των πυρκαγιών.

Αλήθεια, γιατί μέχρι σήμερα δεν έχουν υποστεί το βάσανο της δικονομικής διαδικασίας του εμπρηστή από πρόθεση οι αυτοδιοικητικοί που στις χωματερές της επικράτειας τους εκδηλώνεται φωτιά ή οι υπεύθυνοι της ΔΕΗ που σης γραμμές της προξενούνται πυρκαγιές;

Τους υποτιθέμενους εμπρηστές δεν μπορούμε να τους οδηγήσουμε στο αυτόφωρο... τους παραπάνω, όμως, μπορούμε.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΑΥΓΗ» στις 29 Ιουλίου 2007, σ. 9.